

ADRIAN SZUMSKI
Uniwersytet Wrocławski

WYZWANIA DLA WSPÓŁPRACY POLSKIEJ POLICJI Z INTERPELEM W KONTEKŚCIE KRYZYSU MIGRACYJNEGO W EUROPIE

Trwający obecnie tzw. kryzys migracyjny traktowany jest powszechnie jako jeden z najpoważniejszych problemów, przed którymi stoją państwa europejskie. Wprawdzie migracje ludności z krajów mniej zamożnych lub o niestabilnej sytuacji politycznej do „bogatej” Europy nie są zjawiskiem nowym, jednak ich obecna skala nie ma swojej analogii w najnowszej historii kontynentu europejskiego. Złożyły się na to różne czynniki. Z jednej strony jest to sytuacja w państwach dotkniętych konfliktami zbrojnymi, przede wszystkim w takich jak Syria i Libia. W przypadku Syrii, w zasadzie trudno jest mówić o skutecznym wypełnianiu przez rząd podstawowych obowiązków w stosunku do ludności zamieszkującej terytorium tego państwa, co stwarza dogodne warunki dla niekontrolowanego przemieszczania się ludzi poza granice. Podobnie jest w Libii, gdzie konflikt pomiędzy rywalizującymi z sobą ośrodkami władzy sprawia, że państwo to nie jest w stanie pełnić swoich funkcji w zakresie ochrony granic. W tej sytuacji stało się ono głównym kanałem przemieszczania się ludności z Afryki subsaharyjskiej do Europy¹. Z drugiej strony, ta niekontrolowana migracja ludności do Europy wykazała niedociągnięcia w systemie kontroli granic niektórych państw europejskich, co z kolei ma dwojakie konsekwencje. Po pierwsze, spowodowało to przedostanie się ludzi na obszar Schengen wbrew obowiązującym procedurom. Po drugie, ujawniona nieszczelność granic zachęca do ich nielegalnego przekraczania, kolejne osoby pragnące dostać się w ten sposób na terytorium państw Unii Europejskiej (UE) lub strefy Schengen.

Kryzys migracyjny wywołuje szereg komplikacji i zagrożeń dla państw europejskich. Można do nich zaliczyć kwestie związane z relokacją tak dużej liczby

---

¹ M. Duszczyk, *Kryzys migracyjny czy kryzys Unii Europejskiej?*, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” 2015, nr 2015, Seria Specjalna – „Uchodźcy w Europie”, www.iz.poznan.pl/plik,pobierz,91,c1d90926dcef3f4fd9bc492b52bd8268/1291-Problem-uchodzcy.pdf (12 X 2016).

ludzi, zapewnieniem im odpowiednich warunków życia czy też trudności w integracji z resztą społeczeństwa. Poważnym problemem jest również przestępczość, która wiąże się z omawianym zjawiskiem.

W walkę z przestępczością powiązaną z kryzysem migracyjnym zaangażowanych jest szereg podmiotów, zarówno państw, jak i organizacji międzynarodowych, do których zalicza się również Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej (International Criminal Police Organization, Interpol). Interpol, zgodnie z art.2 swojego Statutu jest organizacją mającą na celu „zapewniać i rozwijać jak najszerszą wzajemną pomoc wszystkich służb policji kryminalnej, w granicach praw obowiązujących w poszczególnych państwach i w duchu *Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka*” oraz „ustanawiać i rozwijać wszelkie formy działania mogące służyć skutecznemu zapobieganiu i ściganiu przestępczości pospolitej”. Przepis ten determinuje charakter współpracy państw w ramach Interpolu i wynika z niego, że działalność Interpolu obejmuje zarówno przedsięwzięcia o charakterze prewencyjnym, jak też nastawione na zwalczanie przestępczości. Wyzwania dla współpracy Polski z Interpolem w kontekście kryzysu migracyjnego można zatem ująć w trzy grupy:

- identyfikacja zagrożeń przestępczością;
- zapobieganie czynom przestępnym;
- zwalczanie działalności przestępczej.

I tak, jeśli chodzi o identyfikację zagrożeń przestępczością, to pomijając drobną przestępczość pospolitą w postaci czynów dokonywanych przez pojedyncze jednostki, można wskazać kilka typów przestępczości, które towarzyszą zjawisku migracji. Pierwszym z nich jest międzynarodowy handel ludźmi. Jak bowiem stwierdza wspólny raport Interpolu i Europejskiego Urzędu Policji (European Police Office, Europolu), spośród przemytników zidentyfikowanych w 2015 r., 20% powiązanych było dodatkowo z handlem ludźmi. Natomiast sami migranci przedostający się do Europy w nielegalny sposób są narażeni na zostanie ofiarą czynów polegających na zmuszaniu do pracy czy wykorzystywaniu seksualnym. Muszą bowiem spłacić swój dług wobec przemytników². Sam handel ludźmi ma z kolei dalsze negatywne konsekwencje, gdyż powiązane z nim są zwykle inne rodzaje przestępczości, takie jak produkcja i rozpowszechnianie pornografii. Międzynarodowe gangi kontrolują bowiem wszystkie aspekty handlu ludźmi, dysponując wyspecjalizowanymi agencjami rekrutacji, przygotowania dokumentów, transportu ofiar, lokowania w domach publicznych lub na ulicy, czy wykorzystania w przemyśle pornograficznym³.

² *Migrant Smuggling Networks. Joint Europol – Interpol Report. Executive Summary, May 2016*, s. 9 i 10.

³ K. Sawicki, *Handel ludźmi*, Piła 2011, s. 10.

Kolejnym rodzajem działalności przestępczej, który wykazuje związki z migracją jest terroryzm. Zagrożenie terroryzmem odnosi się przede wszystkim do terroryzmu islamskiego i kojarzone jest głównie z napływem migrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, w mniejszym zaś stopniu z Bałkanów i Afryki Subsaharyjskiej. Wprawdzie dane z ostatnich lat wskazują, że terroryści islamscy odpowiedzialni są za najmniejszą liczbę ataków w Europie (największa przypisywana jest wciąż organizacjom separatystycznym oraz terrorystom o nieokreślonej inspiracji)⁴, to jednak relacja pomiędzy migracją a terroryzmem niewątpliwie istnieje. W literaturze stwierdza się bowiem, że z terroryzmem islamskim powiązane są następujące kategorie osób⁵:

- islamskie ugrupowania terrorystyczne, mające swoje siedziby i obozy szkoleniowe w państwach muzułmańskich, a dokonujące zamachów w państwach europejskich;
- „eksportowi” islamiści europejscy (osoby urodzone i wychowane w krajach zachodnioeuropejskich), dokonujące ataków terrorystycznych poza Europą;
- zradykalizowani islamiści europejscy, biorący wcześniej udział w różnych konfliktach zbrojnych, którzy następnie wracają ze stref konfliktów po to, aby pod szyldem organizacji terrorystycznej dokonywać ataków w Europie;
- zradykalizowani europejscy muzułmanie, urodzeni i wychowani w Europie, dokonujący zamachów w rodzinnych krajach.

W przypadku każdej z ww. grup istnieje związek z migracją. Osoby należące do pierwszej z nich to jednostki przemieszczające się z kraju do kraju w celu realizacji planów terrorystycznych, natomiast osoby z pozostałych grup to przede wszystkim imigranci lub potomkowie imigrantów w drugim albo trzecim pokoleniu (konwertyci stanowią tutaj zdecydowaną mniejszość)⁶. Istnieje również inny, pośredni aspekt zagrożeń terrorystycznych, związany z kryzysem migracyjnym. Napływ migrantów nierzadko prowadzi bowiem do wzrostu nastrojów radykalnych, rasistowskich i ksenofobicznych oraz rozwoju różnych form ekstremizmu politycznego. Przejawem tego były z kolei zamachy w Oslo, dokonane przez norweskiego sympatyka skrajnej prawicy Andreasa Breivika⁷.

Trzecim ważnym typem przestępczości powiązanej z kryzysem migracyjnym są przestępstwa przeciwko dokumentom. W ogólnej dyskusji na temat omawianego kryzysu problem ten jest często niedostrzegany, tymczasem procesowi

⁴ TE-SAT 2015. *European Union Terrorism Situation and Trend Report 2015*, s. 40.

⁵ M. Adamczuk, *Rodzimy terroryzm jako zjawisko zagrażające bezpieczeństwu w Europie*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2011, nr 17, s. 63.

⁶ R. Raczyński, *Wpływ migracji międzynarodowych na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa*, „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka” 2015, nr 2, s. 17.

⁷ *Ibidem*, s. 18.

migracyjnemu towarzyszy wzrost popytu na oryginalne i fałszywe dokumenty. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się dokumenty syryjskie, które dają gwarancję uzyskania statusu uchodźcy w UE. O tym, że jest to problem poważny świadczy chociażby fakt, że 2 z 8 terrorystów, którzy dokonali ataków terrorystycznych w Paryżu 13 XI 2015 r. przedostało się do Europy posługując się sfałszowanymi paszportami syryjskimi. Wskazywać to może na wykorzystywanie tego typu dokumentów przez osoby zainteresowane realizacją aktów terrorystycznych w Europie⁸.

Wszystkie te ww. zagrożenia przestępczością są dostrzegane i znalazły wyraz w przywoływanym już wcześniej wspólnym raporcie Interpolu i Europolu. Raport ten, oprócz diagnozy stanu obecnego, wskazuje też przyszłe trendy i ryzyka pod tym względem, zaliczając do nich⁹:

- spodziewany wzrost liczby migrantów usiłujących przedostać się do UE;
- coraz częstsze korzystanie przez migrantów z „usług” przemytników w celu przemieszczenia się do UE;
- prawdopodobną „oligopolizację” rynku przemytniczego, gdzie większe grupy przestępcze stopniowo będą przejmować mniejsze;
- wzrost przestępczości powiązanej z przemysłem migrantów;
- wzrost przestępczości „wymuszanej”, polegającej na tym, że migranci będą podejmować się działalności przestępczej na zlecenie przemytników w celu spłacenia wobec nich długu;
- prawdopodobieństwo wzrostu liczby przestępstw przeciwko dokumentom, co spowodowane będzie różnymi czynnikami, w tym faktem, że nielegalni migranci będą dążyli do zalegalizowania swojego pobytu w UE przy pomocy fałszywych dokumentów.

Powyższe wyzwania dotyczące zagrożeń przestępczością odnoszą się również do Polski. Wprawdzie obecnie problem nielegalnej migracji jest w naszym kraju marginalny, jednak nie można wykluczyć zmiany tego stanu rzeczy w najbliższej przyszłości. Należy również dodać, że Polska jest pełnoprawnym członkiem zarówno Interpolu, jak i Europolu i już sam ten fakt nakłada na nią pewne obowiązki w tym zakresie dotyczące współpracy międzynarodowej, nawet jeżeli dany problem jej bezpośrednio nie dotyczy. Z tego też względu Warszawa musi angażować się również w przedsięwzięcia zapobiegające i zwalczające przestępczość związaną z migracją, o których będzie mowa poniżej.

Przechodząc do omówienia zapobiegania przestępczości oraz jej zwalczania, wydaje się, że obydwie te kwestie należy omówić łącznie, gdyż są one ze sobą

⁸ K. Izak, *Imigranci a prawo, dokumenty i bezpieczeństwo narodowe*, „Człowiek i Dokumenty” 2016, nr 40, s. 20 i 21.

⁹ *Migrant Smuggling Networks. Joint Europol – Interpol Report. Executive Summary, May 2016*, s. 11.

ściśle powiązane, mając ten sam cel, czyli ograniczenie zjawiska przestępczości. Zwalczenie przestępczości pełni przy tym pewnego rodzaju funkcję subsydiarną w stosunku do zapobiegania, gdyż dotyczy przypadków, kiedy wystąpienia czynu przestępnego nie udało się uniknąć. Priorytet powinny mieć zatem działania zapobiegające popełnianiu przestępstw. Pod tym względem, współpraca Polski z Interpolem dotyczy i najprawdopodobniej będzie w przyszłości dotyczyć przede wszystkim wykorzystywania następujących instrumentów:

- systemu globalnej wymiany informacji;
- operacji prowadzonych pod egidą Interpolu;
- działalności szkoleniowej.

I tak, system globalnej informacji opiera się na sieci łączności globalnej I-24/7, która pełni dwojaką funkcję. Po pierwsze jest rodzajem poczty elektronicznej, za pomocą której możliwa jest (w czasie rzeczywistym) wymiana informacji operacyjnych i pozaoperacyjnych oraz przesyłanie informacji i plików, po drugie zaś – umożliwia ona dostęp do baz danych Interpolu. Za pośrednictwem sieci I-24/7 odbywa się w zasadzie cała wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi, jednak kluczowe znaczenie ma tutaj jej wykorzystanie w ramach prowadzenia poszukiwań za pomocą systemu not i dyfuzji Interpolu oraz przy dostępie do baz danych i specjalistycznych rejestrów.

Pod pojęciem not Interpolu należy rozumieć międzynarodowe prośby o pomoc lub ostrzeżenia, umożliwiające policjom poszczególnych państw dzielenie się najważniejszymi informacjami kryminalnymi. W kontekście zagrożeń związanych z kryzysem migracyjnym, szczególnie istotne są noty: Zielona (ostrzeżenie o przeszłości kryminalnej osoby), Czerwona (dotyczy osób poszukiwanych w celu zatrzymania i ekstradycji), Niebieska (wniosek o ustalenie miejsca pobytu), Pomarańczowa (ostrzeżenia o zdarzeniach nagłych, w tym atakach terrorystycznych), Fioletowa (informacje o *modus operandi* i działaniach grup przestępczych) oraz Specjalna (wydawana wspólnie przez Sekretariat Generalny Interpolu i Organizacji Narodów Zjednoczonych za najbardziej poszukiwanymi terrorystami i osobami z nimi powiązanymi). Natomiast dyfuzja jest mechanizmem korespondującym z notą i (mówiąc w pewnym uproszczeniu) stanowi informację przesyłaną w celu prowadzenia poszukiwań międzynarodowych na terenie tylko konkretnego kraju, w odróżnieniu od not, które są wydawane przez Sekretariat Generalny Interpolu na cały świat¹⁰. W przypadku systemu not i dyfuzji, wyzwaniem dla Polski jest przede wszystkim pełne wykorzystanie jego możliwości, co obecnie jeszcze nie ma miejsca. Aktualnie bowiem polskiej Policji dostępne są informacje przyporządkowane dyfuzjom i notom oznaczonym kolorem czerwonym i żółtym (dotyczące osób zaginionych i niezidentyfikowanych). Sytuacja wygląda zatem w ten sposób, że o ile

¹⁰ B. Kołdys, *BMWP KGP – Krajowe Biuro Interpolu*, „Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 4, s. 18.

w kierunku „do Polski” dostęp do informacji jest ograniczony do not Czerwonych i Żółtych, o tyle „z Polski” mogą one wychodzić we wszystkich kolorach. Z czasem dostęp ten będzie rozszerzany o informacje zawarte w pozostałych notach. Aktualnie, w Biurze Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji (KGP) w trakcie opracowywania są procedury dotyczące tzw. trafienia w bazie Interpolu noty oznaczonej kolorem zielonym¹¹. Jest to szczególnie istotne właśnie w kontekście zagrożeń związanych z nielegalną migracją, gdyż Nota Zielona pozwala ostrzec inny kraj członkowski o obecności na terytorium danego państwa lub w danym regionie osoby już ściganej za poważne przestępstwa, która może następnie podjąć działalność przestępczą na terytorium Polski lub innego kraju.

Z kolei jeśli chodzi o bazy danych i specjalistyczne rejestry Interpolu, to zasadnicze znaczenie z punktu widzenia walki z przestępczością powiązaną z migracją mają następujące zbiory informacji: Nominal (baza osobowa), SLTD (zawarte są w niej dane o skradzionych i zagubionych dokumentach podróжных), DNA Gateway (zawierająca profile DNA osób), baza prowadzona przez zespół zadaniowy FTF (zawiera informacje o organizacjach terrorystycznych, ich składzie osobowym i metodach ich działania) oraz baza odbitek linii papilarnych. Polska posiada dostęp do wszystkich ww. baz danych, jednak nie wszystkie z nich zasila własnymi danymi (aktualnie nie jest zasilana baza DNA Gateway i FTF)¹². Brak zasilania własnymi danymi wspomnianych baz wynika przede wszystkim z istniejących potrzeb w zakresie dostępu do informacji (przeszkodą w tym zakresie są też często wysokie koszty przeszkolenia osób, które miałyby pracować przy tych rejestrach). Wydaje się jednak, że w świetle wyzwań związanych z kryzysem migracyjnym potrzeby te należałoby ponownie przeanalizować.

W zakresie wykorzystania systemu globalnej wymiany informacji ważne jest również dalsze usprawnianie procesu rozszerzania dostępu do sieci I-24/7 na inne (poza Policją) służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Do takich działań Interpol zachęca od wielu lat, a obecnie podkreśla taką potrzebę również w kontekście walki z zagrożeniami powiązanymi z migracją¹³. Spośród innych służb, poza Policją, do tej pory dostęp do systemu I-24/7 uzyskały¹⁴:

- wszystkie oddziały Straży Granicznej (i większość placówek);
- Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW), w tym także Centrum Antyterrorystyczne Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;

¹¹ K. Kryczka, *Sprawdzenie także w Interpolu*, „Policja 997” 2015, nr 9, s. 38.

¹² K. Bakalarczyk-Burakowska, R. Lewandowski, T. Siemianowski, *Przygotowanie policjanta do wykorzystywania przez Policję dorobku prawnego Schengen*, Legionowo 2015, s. 50.

¹³ Zob. Dokument Interpolu *Strategy for Countering Migrant Smuggling. A Global Law Enforcement Response*.

¹⁴ B. Kołdys, *op.cit.*, s. 19; A. Kowalczyk, *Porozumienie BOR z Policją*, „Policja 997” 2016, nr 7, s. 33.

- Centralne Biuro Antykorupcyjne (CBA);
- Biuro Ochrony Rządu.

Rozszerzenie zasięgu systemu I-24/7, pozwala na większą racjonalizację wysiłku, zdejmując część obowiązków z Policji i umożliwia skrócenie obiegu informacji. Zacieśnia również współpracę między Policją a służbami, które uzyskują taki dostęp, co zapewnia większą efektywność w działaniach na rzecz poprawy skuteczności działań w walce z przestępczością powiązaną ze zjawiskiem migracji.

Kolejnym spośród najistotniejszych instrumentów wykorzystywanych we współpracy w ramach Interpolu są operacje prowadzone pod egidą tej organizacji, często we współpracy z innymi podmiotami międzynarodowymi. Obecnie, jedną z najistotniejszych jest JOT (Joint Operational Team) Mare, łącząca wysiłki Interpolu, Europolu i Frontexu (Frontières extérieures) w zakresie zwalczania zorganizowanych grup przestępczych, ułatwiających przedostawanie się nielegalnych migrantów do UE drogą morską, poprzez Morze Śródziemne¹⁵. Interpol kooperuje również z platformą EMPACT (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats) w działaniach na rzecz wzmocnienia współpracy z krajami pochodzenia migrantów i państwami tranzytowymi we wschodnich regionach Morza Śródziemnego, na Bałkanach Zachodnich czy w Afryce¹⁶. W ramach wsparcia operacyjnego i śledczego swoich członków, Interpol zorganizował ponadto wyspecjalizowaną sieć państw członkowskich ISON (Interpol Specialized Operational Network), której celem jest położenie nacisku na gromadzenie danych wywiadowczych oraz dzielenie się informacjami w regionach szczególnie zagrożonych przemytem migrantów¹⁷.

W tego typu operacjach Polska nie odgrywa pierwszoplanowej roli, co jest zrozumiałe, gdyż koncentrują się one na państwach bezpośrednio dotkniętych omawianym problemem, tj. krajach będących celem nielegalnej migracji oraz tranzytowych. Rola naszego kraju w takich przedsięwzięciach jest inna i polega przede wszystkim na udzielaniu wsparcia w zakresie wymiany informacji oraz na pozostawaniu w gotowości, jeżeli konieczność wzięcia bezpośredniego udziału w tego rodzaju projekcie pojawi się. Wynika stąd postulat dalszego usprawniania przepływu informacji pomiędzy polską Policją a policjami innych państw zrzeszonych w Interpolu. W tym zakresie istotne wydaje się w szczególności powszechniejsze wykorzystywanie analizy kryminalnej – narzędzia stosowanego

¹⁵ *Joint Operational Team launched to combat irregular migration in the Mediterranean*, Europol, www.europol.europa.eu/content/joint-operational-team-launched-combat-irregular-migration-mediterranean (2 XI 2016).

¹⁶ *INTERPOL tools to help identify organized crime networks behind illegal migration*, Interpol, www.interpol.int/News-and-media/News/2015/N2015-046 (2 XI 2016).

¹⁷ Dokument Interpolu *Strategy for Countering Migrant Smuggling. A Global Law Enforcement Response*.

nadal w niewystarczającym stopniu w pracy polskiej Policji. Pod pojęciem analizy kryminalnej (zgodnie z ujednoliconą definicją przyjętą w 1992 r. przez państwa członkowskie Interpolu) należy rozumieć „Ustalenie i domniemanie związków pomiędzy danymi o działalności przestępczej a innymi, potencjalnie z nimi powiązanymi, w celu ich wykorzystania przez organy ścigania i sądownictwo”. W szczególności, proces analizy kryminalnej jest serią czynności zmierzających do wyciągnięcia, na podstawie dostępnych informacji, jak najbardziej precyzyjnego i logicznego wniosku¹⁸. Ponadto jej celem jest przedstawienie odpowiednich zaleceń pozwalających ukierunkować czynności w danej sprawie oraz dokonanie prezentacji wykonanej analizy. Techniki analityczne pozwalają na gromadzenie, przetwarzanie i interpretację informacji oraz ich wizualizację. Techniki te są uniwersalne i jednolite zarówno w Polsce (dotyczy to Policji, Straży Granicznej, ABW, CBA i innych służb), jak i za granicą, w państwach UE. Analiza kryminalna jest zatem niezwykle istotnym elementem systemu wymiany informacji i nawiązywania współpracy wewnątrz samej Policji, pomiędzy różnymi organami ścigania, a także we współpracy międzynarodowej¹⁹.

Ostatni z kluczowych instrumentów wykorzystywanych w aktywności Interpolu to działalność szkoleniowa, obejmująca różnego rodzaju seminaria, warsztaty oraz prace w ramach grup roboczych. W kontekście walki z przestępczością związaną z migracją, ważnym projektem realizowanym przez Interpol jest program STOP (Smuggling Training Operation Programme). Program ten stanowi wsparcie krajów członkowskich w zakresie zarządzania ochroną granic państwowych i przeciwdziałania przemytowi ludzi. W szczególności jego celem jest wykrywanie zorganizowanych grup przestępczych, które dostarczają skradzione lub zagubione dokumenty podrózne migrantom lub osobom zaangażowanym w przestępczość zorganizowaną. Kluczowe jest tutaj zapewnienie szerokiego dostępu do systemu łączności Interpolu I-24/7, co umożliwia sprawdzanie czy dany dokument nie figuruje w bazie SLTD. Dostęp do systemu łączności jest oczywiście wspomagany przez szkolenia analityczne i wsparcie operacyjne ze strony Interpolu²⁰.

Istotną rolę pod tym względem odgrywa również funkcjonująca w ramach Interpolu Grupa Robocza Ekspertów ds. Handlu Ludźmi, której zadaniem jest zwracanie uwagi na pojawiające się w tym zakresie problemy, promowanie programów prewencyjnych oraz inicjowanie specjalistycznych szkoleń. Grupa ta opracowała m.in. podręcznik dobrych praktyk dla organów ścigania, zawierający

¹⁸ M. Jaworski, P. Krzeszowski, *Analiza kryminalna – współczesne narzędzie w walce z przestępczością*, „Przegląd Prewencyjny” 2014, nr 1, s. 37.

¹⁹ M. Kobylas, *Analiza kryminalna w Polsce. Ewolucja w kierunku GIS*, www.konferencja.esri.pl/sites/default/files/M.Kobylas_WSP%20w%20Szczytnie.pdf (11 XI 2016).

²⁰ *Operations*, Interpol, www.interpol.int/Crime-areas/Trafficking-in-human-beings/Operations/Smuggling-Training-Operation-Programme-STOP (12 XI 2016).

informacje, w jaki sposób prowadzić postępowania przeciwko osobom zajmującym się handlem ludźmi w celach wykorzystywania seksualnego, zmuszania do pracy czy pobierania organów do przeszczepu²¹.

W kontekście działalności szkoleniowej warto pamiętać też o organizowaniu przez Interpol konferencji i innych spotkań gromadzących ekspertów z całego świata, reprezentujących zarówno przedstawicieli organów ścigania, jak też reprezentantów organizacji rządowych i pozarządowych. Tego rodzaju wydarzenia stanowią ważne forum wymiany poglądów i pozwalają na spojrzenie na problem przestępczości związanej z migracją z różnej perspektywy.

Co do udziału Polski w tych przedsięwzięciach, to niewątpliwie wskazane jest uczestnictwo w konferencjach i seminariach, co pozwala na śledzenie aktualnych trendów w zakresie przestępczości związanej z migracją oraz jej zapobiegania i zwalczania. Natomiast partycypację w projektach szkoleniowych i w grupach roboczych należy rozważyć w miarę pojawiających się potrzeb (a zatem podobnie jak w przypadku udziału w operacjach).

Podsumowując, należy stwierdzić, że pomimo ograniczonego (w chwili obecnej) oddziaływania kryzysu migracyjnego na bezpieczeństwo Polski, polska Policja musi być przygotowana na możliwość pojawienia się w kraju różnych jego konsekwencji, w tym wzrostu przestępczości powiązanej z tym zjawiskiem. Obecne niewielkie zainteresowanie migrantów naszym krajem może bowiem wzrosnąć w przyszłości. Wprawdzie w najbliższym czasie nie należy oczekiwać, że zostanie Polska państwem docelowym dla znacznej liczby migrantów, jednak ryzyko stania się krajem tranzytowym jest jak najbardziej realne. Paradoksalnie, może to być efektem podejmowania przez kraje najbardziej narażone na ten problem, skuteczniejszych przedsięwzięć przeciwdziałających migracji, gdyż migranci będą zmuszeni znaleźć wówczas inne szlaki dotarcia do miejsca docelowego. W związku z tym zachodzi konieczność ścisłego współdziałania z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się walką z przestępczością, w tym z Interpolem. Współpraca ta powinna z jednej strony być skorelowana z priorytetami polskiej Policji, pozostając przy tym w ścisłym związku z jej możliwościami oraz potrzebami, z drugiej zaś – musi uwzględniać strategię Interpolu jako całości w zakresie zwalczania tego rodzaju przestępczości. Takie podejście pozwoli zarówno zabezpieczyć obecne, własne potrzeby w dziedzinie walki z przestępczością, jak też umożliwi przygotowanie się na ewentualne negatywne scenariusze, w wypadku pogłębienia się kryzysu migracyjnego i pojawienia się poważniejszych zagrożeń pod tym względem dla Polski. Jednocześnie, współpraca taka pokazuje zaangażowanie Warszawy w rozwiązywanie problemów globalnych/ogólnoeuropejskich,

²¹ S.F. Martin, *International Migration. Evolving Trends from the Early Twentieth Century to the Present*, New York 2014, s. 178.

kształtując w ten sposób pozytywny wizerunek polskich służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny, jak i ogólnie – całego państwa.

Wydaje się, że polska Policja jest obecnie we właściwy sposób przygotowana na wyzwania związane ze współpracą z Interpołem w zakresie walki z przestępczością powiązaną z migracją. Istniejące struktury Policji odpowiedzialne za współdziałanie z tą organizacją (przede wszystkim Biuro Międzynarodowej Współpracy Policji KGP) stanowią solidną podstawę do ewentualnego podejmowania konkretnych przedsięwzięć w tej dziedzinie. Potrzebne jest natomiast jeszcze podjęcie pewnych kroków usprawniających system poszukiwań międzynarodowych, korzystanie z baz danych, wymianę informacji oraz ich analizę (o czym była mowa powyżej). Prowadzone obecnie prace pozwalają mieć nadzieję na wyeliminowanie w najbliższym czasie istniejących jeszcze pod tym względem niedoskonałości.

SŁOWA KLUCZOWE

Interpol, migracja, policja, przestępczość, współpraca międzynarodowa

KEYWORDS

Interpol, migration, police, crime, international cooperation

S u m m a r y

Challenges of Polish cooperation with Interpol in the context of migration crisis in Europe

Migration crisis is a factor which has a considerable impact on the security of many European countries. It causes various complications including an increased threat of crime inherent to the phenomenon of migration. Poland is not one of the main target or transit countries for migrants which is why it is not presently facing serious danger. However, proper approach to security demands preparing the country for different scenarios. Hence the necessity of defining challenges and preparing all appropriate forces and services to deal with them. This concerns also international police cooperation within Interpol which should consider Polish needs of crime fighting and prevention. It should also fit into Interpol's wider strategy concerning migration problems.